

Kati Heininen
28.3.2019

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
PL 33
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntö STM/473/2019

Lausunto rakennustyön turvallisuutta koskevien säännösten uudistamisesta

Energiateollisuus ry kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä lausuntopyynnöstä.

Yleisenä huomiona voidaan sanoa, että energia-alan toimijat kokevat toiminnan turvallisuutta koskevien säännösten yleisesti ottaen parantaneen turvallisuutta. Sääntelyn kautta on saavutettu turvallisuuden hyvä perustaso. Sääntelyn ansiosta henkilösuojainten käyttö on parantunut, sääntely on selkeyttänyt vastuita, velvollisuuksia ja toimintatapoja sekä sääntelyn ansiosta turvallisuuteen kiinnitetään enemmän huomiota, myös urakkasopimuksissa ja koulutustarjonnassa.

Rakennustyön turvallisuutta koskevissa säännöksissä ja/tai niiden tulkinnassa on tästä huolimatta myös tiettyjä alla esitettyjä muutostarpeita, jotka huomioimalla turvallisuuden tasoon voidaan vaikuttaa tehokkaammin.

Energiateollisuus toimialana

Energiateollisuus on turvallisuusorientoitunut toimiala. Toimialan yritykset toimivat ympäristöissä, joissa ollaan tekemisissä suurten energioiden ja vaarallisten aineiden kanssa (sähkö, lämpö, paine, säteily, kemikaalit). Toimialalla prosessi-, työ- ja ympäristöturvallisuus ovat toiminnan keskeisiä lähtökohtia. Toimintaa valvovia viranomaisia on useita, esimerkiksi Tukes, STUK, AVI, ELY, pelastuslaitos ja kuntien eri viranomaiset.

Toimialalla turvallisuutta hallitaan kokonaisvaltaisesti vahvasti riskienhallintaan perustuen. Toimialan turvallisuutta säädellään usean eri lain, kuten esimerkiksi työturvallisuus-, sähköturvallisuus-, painelaitelain, kemikaalilainsäädännön ja rakennustyön turvallisuutta koskevan sääntelyn kautta.

Säädösten keskinäinen suhde muodostuu joissain tapauksissa epätarkoituksenmukaiseksi. Turvallisuus alalla varmistetaan ensisijaisesti muun lainsäädännön kuin rakennustyön turvallisuutta koskevan sääntelyn kautta. Työturvallisuuslaki antaa riittävät puitteet myös toimialan rakentamisen turvallisuudelle. Rakennustyön turvallisuus on alalla yksi ja usein varsin pieni turvallisuuden osa-alue kokonaisturvallisuudesta. Lainsäädännön tulisi mahdollistaa nykyistä laajemmin riskiperusteinen lähestymistapa turvallisuusjohtamiseen ja toimenpiteiden tehokkaaseen kohdentamiseen.

Energiateollisuus ry näkee erittäin tarpeellisena käynnistää rakennustyön turvallisuutta koskevan sääntelyn uudistaminen.

Nykylaisäädännön soveltamisen ja toimeenpanon haasteita

Asetus rakennustyön turvallisuudesta on laadittu perinteisen talonrakennustyömaan näkökulmasta. Sen soveltaminen on haasteellista luonteeltaan erilaiseen rakentamiseen.

- Sähköverkko- ja muun infrarakentamisen hankkeet kohdentuvat maantieteellisesti laajalle alueelle, yksittäiset työkohteet liikkuvat työn edetessä ja työmaa-alueet eivät aina ole fyysisesti rajattavissa.

Verkonrakentamiseen liittyy runsaasti vakioituneen toteutusprosessin mukaisia pienöitä. Tyypillinen pientyö on liittymän kaapelointi ja kytkentä, sekä mittarointi. Erillisiä työkohteita on samalla työryhmällä useita saman päivän aikana. Tällaisen työkohteen turvallisuus varmistetaan noudattamalla ennalta suunniteltua, riskinarvioitua ja vakioitua työprosessia. Lisäksi työkohteen turvallisuus varmistetaan työkohteessa tehtävällä riskienarvioinnilla. Tällöin esimerkiksi työkohteita turvallisuusasiakirjoja ei ole tarkoituksenmukaista laatia.

Verkonrakennuksen viankorjaustyö on toteutettava nopeasti vian ilmaannuttua, jotta vältetään mm. yhteiskunnalle aiheutuvat turvallisuusriskit ja muut häiriöt. Viankorjaustyössä noudatetaan ennalta ohjeistettuja ja harjoiteltuja työmenetelmiä. Työkohteita turvallisuuskoordinaattorin nimeäminen tai erillisten työkohteita turvallisuusasiakirjojen laadinta ei edistä työturvallisuutta. Työ on tehtävä ennalta suunnitellun toimintamallin mukaisesti.

- Voimalaitosten työturvallisuustyö perustuu tuotantoprosessin turvallisuuteen. Tuotantoprosessiin tehtävät toimenpiteet on suunniteltava ja toteutettava tuotantoprosessin ehtoilla. Oleellinen osa sitä ovat työlupakäytännöt, joihin kuuluvat työn suunnittelu ja riskienarviointi, perehdytys, erotus- ja lukituskäytännöt sekä työkohteen varmistaminen ennen työn aloittamista työn turvallisen tekemisen varmistamiseksi.

Voimalaitosten kunnossapitotyö on enemmän konekunnossapitoa kuin rakennustyötä. Nykysäännökset aiheuttavat tulkintaepäselvyyksiä niin yrityksissä kuin valvontaviranomaisissa. Toimijat ovat usein valtakunnallisia, jolloin on haasteellista, jos tulkinnat vaihtelevat tapauskohtaisesti ja alueittain.

Nykyinen lainsäädäntö voi joissakin tilanteissa johtaa osaoptimointiin, esimerkiksi projektien pilkkomiseen hallinnollisen taakan välttämiseksi, joka johtaa kokonaisturvallisuuden heikentymiseen.

Muita huomioitavia yksityiskohtia

- Ulkomaisten laitteistotoimittajien ja muiden erityisasiantuntijoiden (esim. turbiinispesialisti) joustava ja nopea käynti voimalaitoksessa tulee mahdollistaa.
- Henkilöstölistauksen vaatimusten täyttäminen on hankalaa työmailla, joissa käydään tarvittaessa, jotka ovat liikkuvia työmaita tai työmailla, joita ei voida rajata, tai pienillä työmailla, joissa ei ole kiinteitä rakennuksia tai koppeja, joihin lukijalaitteita sijoitetaan.
- Telineitä ja tikkaita koskevat vaatimukset tulisi olla käyttöasetuksessa, jotta säädösten mukainen toiminta ei ole kiinni siitä, onko työkohte määritelty rakennustyömaaksi.
- Rakennustyömaiden henkilöstötiloja koskevat vaatimukset perustuvat valtioneuvoston asetukseen rakennustyömaiden turvallisuudesta (205/2009) 79§ ja työministeriön päätökseen rakennustyömaiden henkilöstötiloista (977/1994). Erityisesti vaatimus välittömästä läheisyydestä

on ongelmallinen liikkuvassa rakennustyössä. Sen sijaan henkilöstötilat tulee olla asianmukaisesti järjestetty työmaan olosuhteet huomioiden.

- Henkilönostimen käyttö kulkutienä tulisi olla mahdollista silloin, kun se on kokonaisturvallisuustarkastelun mukaisesti turvallisin työmenetelmä. Siirtyminen nostimella voi tietyissä tilanteissa olla turvallisempaa kuin kiipeäminen (esimerkiksi korkeat mastorakenteiset pylväät).

Ratkaisuja

Energiateollisuus ry esittää seuraavia vaihtoehtoisia tapoja lainsäädännön päivittämiseen. Ensimmäisessä rakennustyön turvallisuutta koskevan lainsäädännön uudistamisen tulisi perustua riskiperusteiseen lähestymistapaan, jossa turvallisuuden kannalta tarkoituksenmukaisimmat ratkaisut perustuvat toiminnan riskiarviointiin.

Toissijaisesti rakennustyön turvallisuutta koskevan asetuksen soveltamisalaa tulisi tarkistaa ja tietyt toiminnot rajata soveltamisen ulkopuolelle kuten kunnossapito ja huoltotyöt. Nykylainsäädäntöä tulisi kehittää täsmentämällä nykyisiä epäselviksi koettuja yksityiskohtia ja nykyisiä tulkintaeroja tasaamalla. Tulkintalinjan tulee olla yhtenäinen koko maassa.

Osallistumme mielellämme asian jatkovalmisteluun.

Ystävällisin terveisin
ENERGIATEOLLISUUS RY

Kari Laaksonen
Johtaja, työelämä

Lisätietoja: asiantuntija Kati Heininen, puh. 040 179 0107, kati.heininen@energia.fi